

STICHTING
"MONUMENT DOLDERSUM"

Secretariaat: Simon Vestdijklaan 15, 2343 KW Oegstgeest

Herdenking 4 mei 2017

OPDAT ZIJ NIET VERGETEN WORDEN

Welkomstwoord door Trix Gillissen

Het drama van Vledder door Jan Booij

In de nacht van 7 op 8 september 1944, nu bijna 73 jaar geleden, werd het kamp van De Nederlandse Arbeidsdienst in Vledder overvallen. Er ontsnapten 21 jonge mannen. De eerste 4 gingen in Doldersum in een hol achter een boerderij. In een volgend hol gingen 5 jongens. Weer een paar honderd meter verder ging Klaas van Daalen samen met 2 anderen een hol in. De overige 9 liepen nog een paar kilometer verder naar een groter hol. Naar deze plek.

De volgende dag, 8 september, vond de SD dit hol. De 9 jongens moesten eruit komen. Twee van de 9 hadden het uniform nog aan en daarom zijn zij gespaard. De andere 7 zijn mishandeld en daarna neergeschoten. Roelof IJsselstein is de enige die deze moordpartij heeft overleefd. Na een moeilijk leven stierf hij in 1986 op zestigjarige leeftijd.

Zes jongens van 18 jaar werden hier het slachtoffer. Het zijn:

Gerardus Marinus van Corstanje - Jan van Dijk - Pieter Groenhuis - Wilhelmus Kloonen - David Oomens - Christiaan van Tongeren

Voor hen, en voor alle slachtoffers van geweld, zijn wij nu 1 minuut stil. Ik verzoek u daar bij te gaan staan, voor zover dat voor u mogelijk is.

Een minuut stilte, gevolgd door het spelen van de Taptoe door trompettist Geert de Jong.

Het damesensemble Sarabande zingt het lied "Lascia ch'io Pianga van Händel. Vertaald luidt de tekst:

Laat mij in tranen mijn lot beklagen, en laat mij verlangen naar de vrijheid. Slechts de barmhartigheid kan deze marteling verlichten, moge barmhartigheid de pijn van deze marteling doorbreken.

Bloemlegging door Klaas van Daalen en Mans Nijzingh namens het bestuur van de stichting, vertegenwoordigers van het comité 40-45 Vledder e.o., burgemeester Jager en wethouder Geertsma namens het bestuur van de gemeente Westerveld, de kinderen van groep 8 van basisschool De Hoekstee, en vervolgens door iedereen die dat wenst.

Drie leerlingen van basisschool De Hoekstee uit Vledder, te weten Nikki Dubbeldam, Floortje Trompetter en Nanke Mol lezen gedichten voor die op school zijn gemaakt naar aanleiding van het bezoek van Klaas van Daalen aan de klas.

Damesensemble Sarabande zingt de bekende Ierse zegenbede An Irish blessing.

Toespraak door Trix Gillissen

Herdenken doen we om verschillende redenen. In de allereerste plaats herdenken we omdat we stil willen staan bij de gevallenen in de Tweede Wereld-oorlog. De andere bedoeling van herdenken is dat we de boodschap van vrijheid doorgeven. Om te beseffen wat vrijheid is, moet je eerst weten wat het betekent om niet vrij te zijn. Van alle aanwezigen hier, zal een groot deel de oorlog niet hebben meegemaakt. Ik ben daar zelf ook één van, en ik weet dus ook niet hoe het is om in onvrijheid te leven. Om daar achter te komen hebben wij als volgende generaties de verhalen nodig die ons dat duidelijk maken, en die ons dat – als het even kan – ook laten voelen.

Dit jaar koos het Nationaal Comité 4 en 5 mei als thema "Geef vrijheid door" en vroeg Arendo Joustra, hoofdredacteur van Elsevier, de bijbehorende thematekst te schrijven. In die tekst gaat Joustra in op de populariteit van b.v. Het dagboek van Anne Frank, de musical Soldaat van Oranje, Oorlogswinter van Jan Terlouw en Oeroeg van Hella Haasse. Ik citeer het volgende stukje uit zijn tekst:

"Het is geen wonder dat deze persoonlijke verhalen over de Tweede Wereldoorlog en de dekolonisatie van Nederlands-Indië zo populair zijn. Ze ontroeren, omdat ze de essentie van het leven heel nabij brengen. Ze gaan over moed en opoffering. Maar ook over de duistere kanten van de mens. Over de dood uiteraard, en over diep gevoelde ellende, angst, onmacht en vernedering. Over verraad, leugens en lafheid. En over de geknakte levens van militairen van 18, 19, 20 lentes jong. Die nooit ouder zijn geworden. Die nooit de kans kregen hun eigen baby te horen kraaien of hun ouders te begraven." Einde citaat.

Wat zijn deze woorden regelrecht van toepassing op de 6 jongens die hier in Doldersum zijn omgebracht. En wat is het goed dat door de persoonlijke herinneringen, onder andere die van iemand als Klaas van Daalen, wij deze jongens niet gaan vergeten. Zulke verhalen zijn nodig om te lezen, naar te luisteren, te onthouden, door te geven en dat te blijven doen.

Als stichting proberen wij de gebeurtenissen die zich hier hebben afgespeeld in september 1944 levend te houden door er iedere keer weer op terug te komen. Het verhaal van Klaas van Daalen, die het geluk had niet bij het drama te zijn omgekomen, is hier meermalen verteld. Vorig jaar zijn we ingegaan op de helaas veel te korte verhalen van de jongens die hun vluchtpoging wél met de dood moesten bekopen. Als land herdenken we al veel langer. Vanuit mijn eigen jeugd herinner ik me vooral dat wij buiten speelden en tegen acht uur werden binnengeropen om 2 minuten stil te zijn. Klokslag acht uur gingen de straatlantaarns aan en stond inderdaad alles stil, letterlijk. Buiten stopten de auto's en fietsers stapten af. Om de oorlogsverschikkingen en de omvang van het leed te kunnen begrijpen was ik nog te jong, maar de wijze waarop het land stilstond en de Tweede Wereldoorlog herdacht, maakte veel indruk op me, en maakte me nieuwsgierig naar het waarom.

Vorig jaar dook bij onze stichting een pamflet op waarvan wij de herkomst niet hebben kunnen achterhalen. Het is een tekst, rijk geïllustreerd, en geschreven door een onbekende in mei 1955, dus tien jaar na het einde van de oorlog. Het is gericht aan de jeugd, omdat *"wij diep blij en dankbaar zijn, dat wij tien jaar geleden onze vrijheid hebben teruggekregen"*. Wij vermoeden dat het stuk op scholen is verspreid, maar zeker weten doen we dat niet.

Hoewel het hier en daar een beetje ouderwets klinkt, wil ik graag besluiten met het voorlezen van het laatste deel van dit pamflet, omdat het daar eigenlijk allemaal om draait.

"Iedere keer dat men tien jaar verder is, zijn het weer heel andere eisen waar de mensen aan moeten voldoen en jullie ontkomt er niet aan je te beraden op wat er vooral in de toekomst van je gevergd zal worden. Aan jullie is het te tonen, dat je op jullie manier niet onder hoeft te doen voor wie je vóórgingen en dat je hoog zult houden al dát, waarvan je voelt dat je het hoog houden móét. Dit kun je tonen door, kome wat kome, je eerbied voor het leven te laten blijken in het algemeen, en in het bijzonder voor dat van anderen."

Trompettist Geert de Jong speelt "Blijf bij mij Heer".

Slotwoord door Trix Gillissen

*****

Giften zijn van harte welkom!

Rabobank t.n.v.

"Stichting Monument Doldersum"

Rekeningnummer: NL98 RABO 0367 0891 65 te Heerenveen
(wij hebben de ANBI status)

Donateur worden kan via de website: www.monumentdoldersum.nl